

לְקַבֵּל עָלָיו אֵימַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְאִין לוֹ רְשׁוּת לְהִרְהֵר
 בְּמָה שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהַשְׁיֵג, מִשְׁמַע דְּכְתִיב אֲנָכִי ה' אֱלֹהֶיךָ
 סְתָם. כְּתִיב הָכֵא הוֹלֵךְ תָּמִים, וְכְתִיב הָתָם (דְּבָרִים יח) תָּמִים
 תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִין לְךָ רְשׁוּת לְהִרְהֵר עַל מָה שְׂלֵא
 הוֹרְשִׁית.

וּפְעַל צְדָק, כְּנֻגַד לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי לֹא
 תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תִעֲבָדֵם. מִכָּאן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 אִין לְךָ דְּבַר עוֹמֵד כְּנֻגַד חִילוּל ה'. מִנָּא לָן. מִמַּסִּית. דְּכְתִיב
 (שִׁם יג) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ. לָמָּה, כִּי בִקֵּשׁ
 לְהַדְרִיחֲךָ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִי קָטִיל לִיה, נִקְרָא צְדִיק, מְקַנָּא,
 וּפּוֹעֵל צְדָק, וְזֵהוּ וּפְעַל צְדָק.

וְדַבֵּר אֱמֶת בְּלִבּוֹ, כְּנֻגַד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ
 לְשׂוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית אֵינּוֹן כְּסֻדְרָן, וְאִף עַל
 גַּב דְּלִית אֵינּוֹן כְּסֻדְרָן, לִית לָן בָּה. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא
 עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה, כְּנֻגַד לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַד עַד שָׁקֵר. וְחִרְפָּה
 לֹא נִשָּׂא עַל קְרוֹבוֹ, כְּנֻגַד מְחַלֵּל שְׁבָתוֹת בְּפִרְהָסְיָא. ר' יוֹסִי
 אָמַר, כְּנֻגַד לֹא תִגְנוֹב. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כב) אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ
 עָלָיו.

(תהלים טו) נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, כְּנֻגַד לֹא תִרְצֵחַ. מֵאן דְּאִיהוּ
 נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲבִיד קְטָטָה דִּיקְטוּל, וְלֹא
 יִקְטְלוּנִיה.

וְאֵת יִרְאִי ה' יִכְבֵּד, כְּנֻגַד כִּפֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ. אָמַר

רַבִּי יוֹסֵי, עַל הַכֹּל חַיִּיב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יֵצֵא
מִכָּלֵל זֶה, אִם יֵאמְרוּ לוֹ לַעֲבוֹר עַל דְּבַרֵי תוֹרָה אוֹ לַעֲבוֹד
עֲבוֹדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חַיִּיב לְכַבֵּדָם. הֲדָא הוּא דְכִתִּיב וְאֵת
יִרְאִי ה' יִכְבֹּד.

נִשְׁפַּע לְהִרְעוּ וְלֹא יָמִיר, כְּנֶגֶד לֹא תִנְאֹף. דְּהָא אִם יֵצְרוּ בְּעֵי
לְשִׁלְטָנָא עֲלֵיהּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יֵצְרוֹ, כְּבוּעֵזוֹ, דְּאָמַר
(רות א) חֵי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֹּקֶר.

(תהלים טו) כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁךְ, הָאִי הוּא כְּנֶגֶד לֹא תִנְנוּב.
דְּאִי הוּא לָא אֲוִיף בְּרַבִּיתָא, וְדָאִי לָא יִזִּיל וַיִּנְנוּב.
וְשִׁחַד עַל נְקִי לֹא לָקַח, כְּנֶגֶד לֹא תִחַמַד.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן קִיסְמָא, כְּנֶגֶד אֱלוֹהֵי נְאֻמַּר בְּיַעֲקֹב עֲשֶׂרָה
אַחֲרִים, דְּכִתִּיב (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, א'. וַיִּלָּן שָׁם,
ב'. כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, ג'. וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם, ד'. וַיִּשֶׂם
מֵרֵאשׁוֹתָיו, ה'. וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, ו'. וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֹלֶם
מַעֲבָ אֶרְצָה, ז'. וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, ח'. וְהִנֵּה מַלְאָכֵי
אֱלֹהִים, ט'. עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹ, י'. הָא עֲשֶׂרָה.

דְּבַר אַחַר וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, רַבִּי בּוֹ פִּתְחָה, (שיר השירים א) אֵל
תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ שְׁשׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי
נִחְרוּ כִי שְׁמֵנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים כְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרַתִּי. הָא
אֶתְחַזֵּר עַל יַעֲקֹב, דְּשִׁלְטָנָא דְיַעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא הוּא שְׁמֵשׂא,
וְאֶתְחַזֵּר הוּא שׁוֹלְטָנָא לַעֲשׂוֹ, וְאֶתְעַבֵּר מֵנִיָּה. וַיַּעֲקֹב אָמַר,
אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, דְּהָא אֶתִּיָּהִיבֵת לִי שְׁלְטָנָא

דְּסִיְהָרָא, דְּהִיא אוֹכְמָא לְעִידָנִין וְזִמְנִין. שְׁשׂוּפְתַנִּי הַשְּׁמֶשׁ,
כִּד אֶתְעֵבֵר מְנִי שְׁלִטְנָא דְשִׁמְשָׁא.

בְּנֵי אַמֵּי גָחְרוּ בִּי, זְהוּ עֵשׂוּ. דְּכִתְיִב, (בְּרַאשִׁית כז לא ברור שזו
המקום) וַיִּשְׁטַם עֵשׂוּ אֶת יַעֲקֹב. שְׁמֵנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים,
דְּכִתְיִב (שם לא) הָיִיתִי בַּיּוֹם אֲכַלְנִי חֶרֶב וְקָרַח בְּלִילָהּ. כְּרָמֵי
שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי, דְּכִתְיִב (שם ל) וְעַתָּה מָתִי אַעֲשֶׂה גַם אֲנֹכִי
לְבֵיתִי.

(שם כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, רַבִּי יַצְחָק אָמַר, בְּאִיזָה מָקוֹם פָּגַע,
בַּמָּקוֹם שְׁעֵתִיד לְעֵמוֹד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהִתְפַּלֵּל שָׁם.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַיּוֹם הָיָה גְדוֹל, וְרָצָה לְהִלּוֹךְ וְלֹא יָכִיל.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, וְהִתְחִיל לְהִתְרַעַם
לְפָנֵי קוֹנוֹ, עַל דְּאֶתְעֵבֵר מְנִיָּה הֵהוּא שׁוּלְטָנָא
דְּשִׁמְשָׁא, הֲדָא הוּא דְּכִתְיִב וַיִּלָּן שָׁם. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (שמות
טו) וַיִּלּוֹנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה, לָשׁוֹן תִּרְעוּמוֹת. וְלָמָּה, מִפְּנֵי כִי בָא
הַשְּׁמֶשׁ, דְּאֶתְעֵבֵר מְנִיָּה וְאֶתִּיהִיבֵת לְעֵשׂוּ.

מָה עָשָׂה יַעֲקֹב, הִתְחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם
וַיִּשֶׂם מֵרָאשׁוֹתָיו, כְּדִי לְצַעַר נַפְשׁוֹ. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר וַיִּקְחוּ
אֲבָן וַיִּשְׂימוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ.

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבָן אַחַת מִמֶּשׁ הִיָּתָה.
מִשְׁמַע דְּכִתְיִב מֵאֲבְנֵי, וְלֹא אֲבָנֵי. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר
מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, וְלֹא אָמַר אֲלֵא אַחַת. הֲדָא הוּא דְּכִתְיִב,
(בְּרַאשִׁית כד) אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבְנֵי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אַחַת

מִהֵן.

פְּתַח הַהוּא יוֹדָאֵי וַאֲמַר, (בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל לְבָנָה
 לַח וְלוֹז וְעַרְמוֹן. וַיִּקַּח לוֹ לְגֵרְמִיָּה, וְלִתְקוּנִיָּה. מִקַּל
 לְבָנָה, דָּא רָזָא דְּוֹא"ו דְּשָׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרִי תַּפְאָרְתָּ.
 דְּאִיהוּ אֲחִיד בְּהָ. וְאִיהוּ פְּנוּנָא דְּמִקַּל. לְבָנָה, בְּן לְהֵאֵי
 עִלָּאָה סְתִימָאָה. לַח, מְסִטְרָא דְּמֵיָא דְּאִקְרוּן חֶסֶד. וְלוֹז,
 מְסִטְרָא דְּאֵשׁ דְּאִקְרִי גְבוּרָה. וְעַרְמוֹן, מְסִטְרָא דְּגֵרְמִיָּה
 וְחוּלְקִיָּה. כְּלָלָא דְּכָל גְּוּוּנִין. דְּהָא יַעֲקֹב חֲפִימָא הָוָה
 בְּעַרְמִימוּתָא.

וַיִּפְצֹל בְּהֵם פְּצָלוֹת לְבָנוֹת. בְּהֵם, בּוֹ הָוָה לִיָּה לְמִימַר, דְּהָא
 מִקַּל חַד הָוָה. מֵאֵי בְּהֵם, בְּכָל אֵינּוֹן ז' דְּרִגִּין, דְּרִמִּיזִין
 בְּקִרְאָ, (דברי הימים א כט) וְדָלָד ה' הִגְדְּלָהּ וְהִגְבוּרָה. אֲשָׁלִים לֹז
 בְּאֵינּוֹן קִילוּפִין חוּרִין, דְּקָלִיף בְּהוּ סְטְרָא דְּאֵשׁ, וְאֲסַחַר לֹז
 לְסְטְרָא דְּמֵיִם. הָדָא הוּא דְּכְתִיב מִחֲשַׁף הַלְבָן אֲשֶׁר עַל
 הַמַּקְלוֹת.

תָּא חֲזִי, ז' מַעְלוֹת מִמַּקְלוֹת, רְמִיזִין בְּהֵנִי קִרְאֵי. וַיִּקַּח לוֹ
 יַעֲקֹב מִקַּל, חַד. אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת, תְּרִין. הָא תְּלַת.
 וַיֵּצֵג אֶת הַמַּקְלוֹת, תְּרִין, הָא חֲמִשָּׁה. יַחֲמוּ הַצֹּאן אֶל
 הַמַּקְלוֹת, הָא ז'.

וַאֲיִנּוֹן רָזָא דְּז' קוּלוֹת, וַאֲיִנּוֹן רָזָא דְּכְתִיב, (משלי ט) חָצְבָה
 עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה. וַאֲיִנּוֹן ז' יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּנִהְרִין
 מִרְאשִׁית, דְּאִקְרִי חֲכָמָה. וַאֲיִנּוֹן ז' סְמִכִין, דְּאִקִּים קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהֶוּ עֲלֵמָא, וְכוּלָא בְרָזָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא.
 תָּא תְּזִי, כַּד הָוָה הָאִי מַקְל בִּידוֹ דִּיעֲקֵב שְׁלִימָא, קְרִי לִיה
 אֹרִייתָא מַקְל. וְכַד הָוָה בִּידֵיהֶוּ דְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, קְרִי
 לִיה מִטָּה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות ד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מִטָּה
 הָאֱלֹהִים בִּידוֹ. וְאַהֲרֹן נָמִי אֶחִיד בֵּיה. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי.
 אֲלָא רָזָא עִלְגָּא הוּא, כַּד הָוָה בִּידוֹ דִּיעֲקֵב, קְרִי לִיה
 אֹרִייתָא מַקְל, מְסִטְרָא דְקַל, דְּהָא יַעֲקֹב קוּל אִיקְרִי,
 דְּכְּתִיב (בראשית כז) הַקֵּל קוּל יַעֲקֹב. וּבְקוּל אֶחִיד, דְּהָא דְרַגְיָה
 הוּא.

וְכַד הָוָה בִּידֵיהֶוּ דְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, דְּאִינוּן אֶחִידִין בְּנֵצִ"ח
 וְהוּ"ד, דְּאִינוּן תְּרִין סְמְכִין, אִיקְרִי מִטָּה, לִישְׁנָא
 דְּסְמְכָא. דְּהָא עַל יְדֵי אֶסְתְּמִיךְ עֲלֵמָא בְּאֹרִייתָא, דְּנִפְיָק
 מִבֵּין תְּרִין לְמוּדֵי ה' וְאַתְיִיהִבָּא עַל יְדֵיהֶוּ. וְעַל דְּאִינוּן
 סְמְכִין לְעֲלֵמָא בְּאֹרִייתָא, דְּנִפְיָק מִבֵּין נֵצִ"ח וְהוּ"ד, דְּאֶחִידִין
 בְּהוּ. קְרָא לִיה מִטָּה. וּמֵאן דְּאֶחִיד בְּאֹרִייתָא, סְמְכָא לִיה,
 וּמְחֻזְקָא לִיה עַל יַרְכוּוֹ, דְּלָא יִסְטִי לְיַמִּינָא וּשְׁמָא לָא.

זְכַאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לְהוּן
 אֹרִייתָא, לְגַלְגָּא לֹון רְזִין עִלְגָּאִין. מֵאן דְּאֶחִיד
 בְּאֹרִייתָא, סְמְכָא לִיה, וּמְחֻזְקָא לִיה עַל יַרְכוּוֹ, דְּלָא יִסְטִי
 לְיַמִּינָא וּלְשְׁמָא לָא. זְכַאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב לֹון אֹרִייתָא, לְגַלְגָּא לֹון רְזִין עִלְגָּאִין. עֲלֵיהֶוּ בְּתִיב
 (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.

מִדְרַשׁ הַנֶּעְלָם

רַבִּי זִירָא עָאֵל קַמֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, אֲשַׁכְּחִיה דְּהוּה יְתִיב, וְעִינוּי נִבְעִין מִיָּא, וְהוּה מְרַחֵשׁ בְּשַׁפְּוֹתִיה וּבְכִי, תּוֹר לְאַחֲרוּי רַבִּי זִירָא. אָמַר לְשַׁמְשִׁיה, מַאי הָאֵי דִּיתִיב מַר וּבְכִי, אָמַר תְּרִי זְמִי עֵילִינָא לְקַרְבָּא נְבוּי, וְלֹא יְכִילָנָא. עַד דְּהוּוּ יְתִיב, חֲמוֹן לִיה דְּעָאֵל לְאַדְרִיָּה, עַד דְּנָחַת, הָוּה קָלִיָּה אֲזִיל בְּבֵיתָא וּבְכִי.

שָׁמַע דְּהוּה אָמַר, אַבְנָא אַבְנָא, אַבְנָא קַדִּישָׁא עֵילָאָה עַל כָּל עֲלָמָא, בְּקַדוּשְׁתָּא דְּמֵאֲרָךְ, זְמִינִי בְּנִי עֲמִמִּיא לְאַתְזִלְזִלָּא בְּךָ, וְלֹאֲוֹתְבָא גּוֹלְמִי מְסַאֲבִין עֲלֶךָ, לְסַאֲבָא אַתְרָךְ קַדִּישָׁא, וְכָל מְסַאֲבִין יְקַרְבוּן בְּךָ, וְוִי לְעֲלָמָא בְּהַהוּא זְמַנָּא.

נָחַת וִיתִיב בְּסוּלְסַלְגִּיָּה, אָמַר רַבִּי זִירָא לְשַׁמְשִׁיה, זִיל וְאִימָא לִיָּה לְמַר, אֵי אִיעוּל קַמִּיָּה. עָאֵל שַׁמְשִׁיה, אָמַר הָא רַבִּי זִירָא הָכָא, לָא אֲשַׁנַּח בִּיָּה, וְלֹא זְקִיף עֵינוּהִי. לְבַתַּר אָמַר, רַבִּי זִירָא לִיעוּל, וְאַתְּ תִיב לְבַר. עָאֵל ר' זִירָא, וְאַרְכִין בְּרַבּוּי, וִיתִיב קַמִּיָּה. חָמָא ר' אֶלְעָזָר, בְּטַשׁ בְּרַגְלִיָּה, אָמַר קוּם מִהָתָם, וְתִיב בְּאַרְחָךְ, קָם וִיתִיב בְּאַרְחִיָּה.

אָמַר רַבִּי זִירָא, הָאֵי דְּמַר דְּהוּה בְּכִי, מַאי חָזָא. אָמַר, אַרְבַּבְּתָא תְּבִירָא סְגִיָּאָה דְּכָל עֲלָמָא, חֲזִינָא הַהוּא אַבְנָא יְקִירָא קַדִּישָׁא, דְּמִינָה אֲשַׁתִּיל עֲלָמָא. וְהַהוּא אַבְנָא

הָוָה, דְּשׁוּי יַעֲקֹב רִישִׁיהָ עֲלֶיהָ.

וְכִי אֲבָנָא דְּמִינָה אֲשֶׁתִּיל כָּל עֲלָמָא, וְהָוָה רִישִׁיהָ מְשַׁקְעָא
בְּתַהוּמָא רַבָּא, הֵיךְ יָכוֹל יַעֲקֹב לְנַעֲנֶעָה לָּהּ. אֱלֹא הָהוּא
אֲבָנָא, זְוֵייתִיהָ מְשַׁקְעֵן בְּתַהוּמָא רַבָּא, וְרִישִׁיהָ אֶתְמַגּוּס
בְּבִי מְקַדְשָׁא, וְעֲלֶיהָ קַדְשׁ קוּדְשִׁין, וְשְׂכִינְתָא יִקְרָא עִילָאָה
עֲלֶיהָ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מט) מִשָּׁם רוּעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.
וְשָׁמָּה קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא עִילָאָה הָוָה גְּלִיף עֲלֶיהָ.

כִּד אֲתָא יַעֲקֹב, קָרָא הָהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְנִסְבָּה מִכָּאן,
וְשׁוּיָהּ בְּהָהוּא אֲתֵר דְּקַדְשׁ גְּדֻשִׁין הָוָה תַּמָּן. אָמַר רַבִּי
זִירָא, אֲנָא שְׁמַעְנָא בְּשֵׁם ר' בּוּ, דְּאָמַר רָזָא דְּמַלְכָּה בְּהַאי,
וְלֹא אֲדַכְרְנָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי רַבִּי זִירָא דְּעָתִי אָחִים עֲלֶיהָ. וְדִילְמָא
הָאִי מְלָה שְׁמַעְתָּ, וְכַךְ הוּא בְּרִירָא דְּמַלְתָּא, דְּכְּתִיב
(שם כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, אֶבֶן אֶחָת מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם.
מֵאִיזָה מְקוֹם, מִמָּקוֹם הַיְדוּעַ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַתְּהוּם, שְׁשָׁם
אֲבָנִים שְׁשׁוֹחֲקִים מִים לְכָל הָעוֹלָם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב
יד) אֲבָנִים שְׂחָקוּ מִים.

הָאֶבֶן הַזֹּאת, הֵיטָה עֵיקַר לְכָלָם, וְהֵיטָה עוֹלָה עַד מְקוֹם
שְׁהֵיָה שָׁם בֵּית הַמְּקַדְּשׁ. וַיַּעֲקֹב לֹא הֵיטָה כְּפוֹנְתוֹ עַל
שׁוּם אֶחָת מֵהֶן, אֱלֹא עָלֶיהָ, מִשׁוּם דְּרַמִּיזָא לִיהָ רַמִּיזָא. מַה
הִיא הַכֹּל אֲשֶׁתִּיל מִינָהּ, כִּד יַעֲקֹב כָּל עֲלָמָא אֲשֶׁתִּיל מִינָהּ.
בְּאִזְתָּהּ שָׁעָה וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁהִיא עֵיקַר כָּל הָעוֹלָם,

וַיֵּשֶׁם מִרְאשׁוֹתָיו, שָׁם בָּלְבוּ שֶׁהִיא מִרְאשׁוֹתָיו,
 דוּגְמַת זֶה כְּזוֹ. מִיָּד וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, כְּלוּמַר, נְתִישְׁבָּה
 דַּעְתּוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.

וְסִימָן יָדוּעַ לָקַח, אָמַר זוֹ הִיא דוּגְמַת שְׁלִי, וְאִם לְזוֹ תִּהְיֶה
 שׁוּם מַעֲלָה, בְּיָדוּעַ שִׁיְהִיָּה לִי מַעֲלָה. וְעַל כֵּן שָׁם לְבוּ
 עָלֶיךָ, וְנָדַר נָדַר, דְּכַתִּיב, (בראשית כח) וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר
 שָׁמַתִּי מִצֵּבָה. כְּלוּמַר, אִם הָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצֵּבָה
 יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים, מִיָּד וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֵׂר אֲעֲשֶׂרנִי לָךְ.
 נָדַר הַמַּעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי זִירָא, הָא וּדְאִי שָׁמַעְנָא.

אָמַר לִיָּהּ, עַל הָאִי אֲתִקְרִי (שם מט) אֵבֶן יִשְׂרָאֵל. כְּלוּמַר,
 נִקְרָאָה כֵּן עַל שְׁמוֹ, עַל שֶׁנָּתַן לְבוּ וְעֵינָיו עָלֶיךָ.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָהּ בֵּית עוֹלָמִים, וְשָׁם הִיְתָה
 שְׂכִינָתוֹ.

וְעַל דָּא בְּכִינָא, דְּחִזִּינָא דְּעַל הָאִי אֲבָנָא, זְמִינִין לְשׁוֹאָה
 סוֹאֲבַת עַמְמֵיָא, וּפְגָרִי מִיִּתְיָא. מֵאֵן לָא יִבְכִּי, וְוִי
 לְעֵלְמָא, וְוִי לְהַהוּא זִימְנָא, וְוִי לְהַהוּא דְרָא. בְּכָה כַּד
 בְּקַדְמִיתָא, אֲתִנַּח וְאֲשִׁתִּיק. לְבַתֵּר חֲזַר וְאָמַר, וְוִי לְאִינּוֹן
 דִּיהוֹן זְמִינִין בְּעֵלְמָא, כַּד יִתְעַר מְלַכָּא עֵילְאָה דְּעֵלְמָא.

בְּכָה רַבִּי זִירָא, אָמַר מְלַאכְא קַדִּישָׁא יָדַע דִּין, יָאוּת הוּא
 לְמַבְכִּי עָלָה. זְכַאִין אֲתוֹן צְדִיקָיָא, דְּאֲתוֹן קַדִּישִׁין
 בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

פְּרֻשַׁתָּא יַח. (שם כח) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֶלֶם מַעֲבָ אֶרְצָה וְגו', עַלְיָם

וַיֵּרְדִים בּוֹ. רַבִּי פֶתַח בְּהַאי קָרָא, (שיר השירים ד)
 כְּמַגְדֵּל דְּדוֹד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלְפֵי הַמַּגֵּן תִּלְוֵי עֲלָיו כֹּל
 שְׁלֵטֵי הַגְּבָרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל הַדְּבָרִים יִכְלוּ וְהַתּוֹרָה לֹא
 תִּכְלֶה. וְאִין דְּבַר חֲבִיב לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ הַתּוֹרָה
 וְלוֹמְדֶיהָ. דְּתַנּוּ, כָּל הַמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ
 סִתְרִים שֶׁל מַעְלָה. וְהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת לוֹ, (שם ח) אֲשַׁקֵּךְ מִיַּיִן
 הַרְקַח מִעֲסִים רַמְנִי. זֶהוּ יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה. וְזֶהוּ יַיִן הַמְּשׁוּמָר
 בְּעֲנָבֵי מִשְׁשַׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. וְהֵם דְּבָרִים הָעֵתִידִים
 לְהַגְלוֹת לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא.

קָם רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וְאָמַר, אֵי כֶּךָ הוּא, לָא הוּהּ לִיה
 לְמִימַר, אֵלֵא יַיִן הַמְּשׁוּמָר בְּעֲנָבֵי מַהֲרָ סִינֵי, מַהוּ
 מִשְׁשַׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. אָמַר לִיה, אֵינּוֹן עוֹמְקֵי סְדְרֵי
 בְּרֵאשִׁית, דִּלָּא אֵיתְגַּלוּ לְבַר נֶשׁ, וְזַמְיִנֵין צַדִּיקָא לְמַגְדַּע
 לוֹן, כְּגוֹנוּנָא דָּא יְנַדְעוֹן אֵינּוֹן דְּעֶסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא תְּדִיר.
 וְתֵאנָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָזָא אוֹרֵייתָא לְחַכְמִין אֲתִיְהִיבוּ,
 לְאֵינּוֹן דְּאֲתַעְסִיקוּ בְּאוֹרֵייתָא תְּדִיר. וְתַנִּי רַבִּי
 יְהוּדָה, כָּל מֵאן דְּהוּא עֶסֶיק בְּאוֹרֵייתָא כָּל צְרָכּוֹ, סְלִקִין לִיה
 לְנִשְׁמַתִּיהָ לְעִילָא, כִּד אִיהוּ נָאִים בְּשִׁינְתִּיהָ, וְאוֹלְפִין לִיה
 מִעוֹמְקֵי תּוֹרָה. וּמִינָהּ דּוּבְכֵן וּמְרַחֲשֵׁן שְׁפוּוֹתִיהָ בִּימְמָא,
 הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (שם ז) דּוּבְב שְׁפַתֵי יִשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי יַעֲחֵק, כָּל הַמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, כְּשֶׁהוּא יֵשֵׁן
 בְּלִילָהּ, נִשְׁמַתּוּ עוֹלָה לְמַעְלָה וּמֵרָאִין לָהּ אוֹתָן

הַדְּבָרִים הָעֲתִידִין לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסֵי הָוָה יְתִיב וְעָסִיק בְּאוּרֵיטָא, אֲתָא לְגַבִּיהַ רַבִּי אָבָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מְאִרִי דְשִׁמְעָתָא אֲתָא. קָם קַמִּיהַ, יָתְבוּ וְאֲתַעְסְקוּ בְּאוּרֵיטָא, עַד דְּהוּוּ יָתְבִי, רַמֵּשׁ לִילֵיאַ, יָתְבוּ וְאֲתַעְסְקוּ בָּהּ, עַד פְּלַגוֹת לִילֵיאַ.

אֲדַמִּיד רַבִּי אָבָא, וְרַבִּי יוֹסֵי הָוָה יְתִיב, חָמָא לְרַבִּי אָבָא, דְּאֲנַפּוּי מְסַמְקֵי טְפִי, וְהוּא חֵידָה, וְחָמָא נְהוּרָא רַבָּא בְּבֵיתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שְׁמַע מִינִיהַ דְּשִׁבְיַתָּא חָמָא. אַרְכִּין עֵינױ, יְתִיב תַּמָּן. עַד דְּהָוָה סָלִיק שְׁחֵרוּתָא דְּעַפְרָא, וְנְהוּרָא הָוָה נְהִיר בְּבֵיתָא, עַד דְּזַקַּף עֵינױ, חָמָא עַפְרָא וְאֲתַחֲשַׁף בֵּיתָא.

אִיתְעַר רַבִּי אָבָא, וְאֲנַפּוּי הוּוּ נְהִירִין, וְעֵינױ חֵיכִין. אַחִיד בֵּיהַ רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר רַבִּי אָבָא, אָנָּא יְדַעְנָא מָה אֲתָּ בְּעֵי. חֵידָה, רְזִין עֲלָאִין חֲמִית, וּבְשַׁעְתָּא דְּאֲחִיד נִשְׁמַתָּא דִּילִי מְאִרִי דְּאִפְיֵיא, סָלִיק לָהּ לְאֲדַרְיִין רַבְרַבִּין וְעִילָאִין. וְחֲמִית נִשְׁמַתְהוּן דְּשִׁאָר עַדִּיקָא דְּסִלְקֵי תַּמָּן, וְאָמַר לוֹן וּפְאִין אֲתוֹן עַדִּיקָא, דְּבִגְיֵיכוֹן אָנָּא אֲתַבְּנִי בְּבִגְיֵינָא קְדוּשָׁא, דְּשָׁמָא יְקָרָא, לְאֲעַנְאָה לְחִילוּי דְּמִלְכָּא עִילָאָה. וְחֲמִית אוּרֵיטִי, דְּהָוָה מְנַחֵא תַּמָּן תְּלֵי תְּלִים כְּמַגְדָּלָא רַבָּא. וּבִגְיֵי כֶּף חֲדִינָא בְּחוּלְקֵי, וְחֵיכִין עֵינָאִי. אָמַר רַבִּי יַעֲחָק, אַל תְּתַמָּה עַל הָא דְּרַבִּי אָבָא, דְּהָא קָרָא אֲסֵהִיד כֶּף. דְּתַנְיֵן, עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָזָה

הַמְמוֹנָה תִּהְיֶינּוּ, וְתִלָּה מִמֶּנּוּ כָּל שְׂאֵר הַצְּבָאוֹת, כִּהְיֶי
 צֹאֵר, שְׂכָל הַגּוֹף תִּלּוּי מִמֶּנּוּ. וּבְשָׁעָה שֶׁהַצְּדִיקִים עוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹ, וְנוֹתֵן שְׂמוֹ בְּקִרְבוֹ,
 לְהַגִּיעַ לְכָל, וּלְהַסְפִּיק לְעוֹלָם מִטּוֹבוֹ שֶׁל מְקוֹם.

וּבְשָׂאִין הַצְּדִיקִים עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל
 שְׂמוֹ מִקְּרֵבוֹ, וְאֵזִי הָעוֹלָם חָסֵר, וְהוּא אֵינּוּ בְּמַעֲלוֹת
 הַיְכוּלָת. מִנָּא לָן, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כְּמַגְדֵּל דְּדוֹד צֹאֲרָךְ
 בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. אִם מְרַבִּים וּמַגְדִּילִים הַצְּדִיקִים תּוֹרָה כִּהְיֶי
 מַגְדֵּל, מִיָּד צֹאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. זֶהוּ שֶׁהוּא צֹאֲרוֹ שֶׁל
 עוֹלָם, בְּנוֹי בְּבִנְיָן קְדוֹשׁ, שְׂכָל הַפִּיּוֹת תִּלּוּ וְנִלְאוּ לְדַעַת
 הַשְּׁנֵחָתוֹ, וְזֶהוּ תַלְפִּיּוֹת, כְּמָא דְאַתָּה אָמַר (בְּרַאשִׁית מו) וְתִלָּה
 אֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְאֵזִי אֶלְף הַמִּגֵּן תִּלּוּי עָלְיוֹ, וְכָל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים, אוֹתֵן
 הַנְּקֻרָאִים אֶלְף אֶלְפִּין, וְכָל הַנְּשֹׂאֵר תִּלּוּיִם עָלְיוֹ, וְכָל
 הַשְּׁלִטִּין, וְכָל הָעוֹלָמוֹת, מִלְּאִים מִטּוֹבוֹ שֶׁל מְקוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב (שֵׁם כח) וַיַּחַלֵּם וְהִנֵּה סָלָם
 מִצֵּב אֶרְצָה, כְּלוּמַר, כְּשֶׁהַצְּדִיקִים אֵינָם עוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה, סָלָם מִצֵּב אֶרְצָה, וְאֵינּוּ בְּמַעֲלָה. זְכוּ הַצְּדִיקִים
 וְעָסְקוּ בַּתּוֹרָה, רַאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשְּׂמִימָה, אֵזִי יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה, וְכָל
 טוֹב לֹא יַחְסֵר, וּמִיָּד וְהִנֵּה מִלְּאֵבֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ.
 מֵאִי בּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשְׂמוֹ שֶׁל מְקוֹם. כְּמָה דְאַתָּה אָמַר

(* (תהלים קיח) נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בּוֹ, בְּהֵוּא מְמוּנָה. וּמִפְּנֵי מַה. דְּכַתִּיב
 אַחֲרָיו, (בראשית כח) וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו, עַל הֵהוּא מְמוּנָה.
 מִפְּנֵי זֶה עוֹלִים וְיורְדִים בְּשָׁבִילוֹ. מִפְּנֵי שְׁמוֹ שֶׁל מְקוֹם,
 שֶׁהוּא נֹצֵב עָלָיו. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ מְלֶךְ
 שָׁלֵם, מִכָּל שְׂאֵר הַצְּבָאוֹת. שְׂאִין לָךְ נוֹשֵׂא שְׁמוֹ שֶׁל מְקוֹם
 בְּקֶרְבוֹ כְּמוֹ זֶה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, רְמִזּוֹ לְיַעֲקֹב, וְהַשִּׁיבּוֹ עַל מַה שֶּׁנִּתְרַעַם לְפָנָיו
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כְּלוּמַר, שְׂאֵם בְּנָיו יִזְכוּ לְעֶסֶק
 בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, יֵשׁ מַעֲלָה לָזֶה, וּמַעֲלָה לְבָנָיו. לֹא זָכוּ
 לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, אִין מַעֲלָה לָזֶה, וְאִין מַעֲלָה לְבָנָיו.
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שם) וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיורְדִים בּוֹ.
 מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים, אֵלוֹ בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב, וּבּוֹ עוֹלִים. לֹא זָכוּ,
 יורְדִים. בּוֹ: בְּשָׁבִילוֹ. בּוֹ: כְּשֵׁישׁ לוֹ מַעֲלָה יֵשׁ לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שְׂרֵי הָאוּמוֹת, הָיוּ עוֹלִים אוֹ יורְדִים
 בְּשָׁבִיל זֶה. כְּשֵׁישׁ לוֹ מַעֲלָה, יורְדִים שְׂרֵי הָאוּמוֹת.
 כְּשֵׁישׁ לוֹ ירִידָה, עוֹלִים. וְהַכֹּל תְּלוּי בְּבָנָיו שֶׁל יַעֲקֹב. אָמַר
 רַבִּי יְהוֹדָה בַּר שְׁלום, אִין טוֹב וְאִין רָע בָּא לְעוֹלָם, אֱלֹא
 בְּשָׁבִיל בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הַגִּמְזוֹן אַחַד בָּא לְרַבִּי אַבְהוֹ, וְאָמַר, אֵית לְאַתְכֶּנְפָא כָּל
 עֲלָמָא עֲלֵיכּוֹן, כְּעַל הָאֵי גּוּבָא, לְאוּבְדָא לְכוֹן מִן
 עֲלָמָא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא. אוּמָה דָּא הִיא לֹא פְּלַחָה לְמַאֲרָה,
 כְּתִיב (דברים יא) וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יְהִיָּה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא

תִּתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אִי הִיא סְטִיִּיא, כָּל עֲלָמָא יִיבַד בְּגִינָהּ. אָמַר לִיה, וְהָא אַתּוֹן עֲבָדִין לָהּ דְּתַסְטִי וְלָא תְהֵךְ בְּאוּרְחָא דְכַשְׂרָא. אָמַר לִיה חוּבְתִכּוֹן עֲבָדִין לְאַתְעָרָא לָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁפִיר קָאָמַר הֵהוּא הִגְמוֹן.

תָּנּוּ רַבְּנָן, (בראשית כח) וְהִנֵּה סָלֵם מַעֲבֵב אֶרְצָה, זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים. וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות טו) מְכוּן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַּת ה'. אִיזְהוּ רֵאשׁוּ, זֶהוּ צִיּוֹן, שְׁשָׁם הַשְּׁכִינָה, וְהַכְּרוּבִים, וְקִדְשׁ הַקִּדְשִׁים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, סוּלָם זֶה סִינִי, שָׁבוּ נִיתְנָה תּוֹרָה, וְשָׁם נִגְלוּ מִרְכְּבוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אָמַר, עוֹד אֵית לְאַסְתְּכָלָא בְּהֵאִי קָרָא כְּדְבְּקִדְמִיתָא, (שיר השירים ד) כְּמַגְדֵּל דְדוֹד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, דְּהָא תְּנִינָן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל זְמַן שְׁיִשְׂרָאֵל הָיוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ הָיָה קָיָים, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב כְּמַגְדֵּל דְדוֹד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֹי. אִי מַגְדָּלִים תּוֹרָה, בְּהֵאִי מַגְדָּל, צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֹי. מַהוּ צְוֹאֲרֵךְ, זֶה בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מה) וַיִּפֹּל עַל צְוֹאֲרֵי בְּנֵימִין אָחִיו וַיִּבֶךְ, מְלַמֵּד שְׁכָכָה עַל מְקֻדָּשׁ רֵאשׁוֹן וְעַל מְקֻדָּשׁ שְׁנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַהוּ מַגְדָּל. אֵלָּא מַה מַגְדָּל דְדוֹד, מַגְדָּל חֲזֹק, אַף הַמְּתַעֲסְקִים בְּתוֹרָה, צְרִיכִין חִיזוּק, וּבְגִין חֲזֹק. ר' תַּנְחוּם אָמַר, מַגְדָּל דְדוֹד, מַה דְדוֹד הָיָה מִתְּגַדֵּל בְּתוֹרָה יוֹתֵר

מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ, כָּךְ הִמְתַּעֲסָקִים בַּתּוֹרָה, צָרִיכִין לְהִתְגַּדֵּל
בַּתּוֹרָה וְשָׁלֵא יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנָּה.

מֵה דוֹד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְיָלֵה וַיּוֹמַם, כָּךְ צָרִיךְ הָאָדָם
לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לְיָלֵה וַיּוֹמַם, וּבְעוֹד שִׁיתְעַסְקוּ בָּהּ,
וַיִּתְגַּדְּלוּ בָּהּ, כְּמִגְדֵּל דוֹד הַצּוֹאֵר בְּנֹוֹי בְּנִין חֹזֵק וְגֵדוֹל.

וְאִם לָאוּ, אֶלֶף הַמִּנּוּן תְּלוּי עָלְיוֹ, אֵלּוּ אֶלֶף שָׁנִים שִׁיְהִיו
בְּגִלוֹת, וְהַדָּבָר תְּלוּי אִם יִגְאָלוּ בּוֹ וְאִם לָאוּ. זְכוּ
בַּתּוֹרָה, יִגְאָלוּ בְּאֶלֶף שָׁנִים. לֹא זְכוּ, כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים,
אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעֲבְדוּ בָּהֶם,
וְלֹאֲחֵר בֵּין יִגְאָלוּ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סָלַם מֵצֵב אֶרְצָה, זֶהוּ בֵּית
עוֹלָמִים, הַנּוֹצֵב בְּבִנְיָנוּ, בְּשָׁבִיל אוֹתָן הָעוֹסְקִין
בַּתּוֹרָה בְּאֶרֶץ. וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה, שֶׁהַמְּקַדָּשׁ הוּא
בְּמַעְלָה גְּדוֹלָה, עַל כָּל הָעוֹלָם. וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עוֹלָיִם
וַיּוֹרְדִים בּוֹ, אֵלּוּ כִּהְיִי מִשְׁמוֹרֶת.

ר' אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַל שֶׁהוּא מְכוּוֹן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה.
וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, הֵם שׁוֹמְרִים
יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה. מִשְׁמַע, עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים.

מֵה מַעְלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ דְכַתִּיב וְהִנֵּה
ה' נֹצֵב עָלְיוֹ. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמַר
עִיר שְׁוֹא שֶׁקֵּד שׁוֹמֵר. וְהִינֵנוּ דְכַתִּיב, וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלְיוֹ,
לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר עַל אוֹתָן הַשּׁוֹמְרִים.

מֵהוּ עָלָיו. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְשִׁמְרָהּ. כְּמָה דְאֵתְ דְאָמַר,
 (ירמיה לט) וְעֵינֶיךָ שִׁים עָלָיו. כֶּךָ (מלכים א ט) וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי
 שָׁם כָּל הַיָּמִים. וְלַעֲתִיד לָבֵא, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְחַזֵּר לִירוּשָׁלַיִם, וְלִהְיוֹת חוֹמָה לְשׁוֹמְרָהּ. כְּמָה דְאֵתְ דְאָמַר,
 (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְלִכְבוֹד
 אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.

(בראשית כח) הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק,
 מִלְּמַד שֶׁקָּפַל לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִמָּשׁ הָיָה, וְעָלָיו נִתְבַּשֵּׁר, וְעָלָיו הָיָה שׁוֹכֵב.
 מִשְׁמַע דְּכֶתִיב (שם) וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִן הַג' אָבוֹת לֹא נִתְבַּשֵּׁר אֶחָד מֵהֶם עַל
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי מִן הָאָבוֹת.
 וּבְנֵיגַד אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה: יִשְׂרָאֵל, דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַג'
 בְּנֵאֵו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַג' נִתְבַּשֵּׁר עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא
 הַג', שְׁיִבְנֶהוּ. זֶה אוֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אוֹהֵב נָשִׁים. זֶה
 עוֹמֵד בְּתוֹמוֹ, וְזֶה לֹא עוֹמֵד בְּתוֹמוֹ, דְּכֶתִיב (מלכים א יא) וַיְהִי
 לַעֲתִיד וְקָנַת שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הַפֹּה אֶת לִבָּבוֹ.

ר' יוסי פתח, יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון
 קרית מלך רב. (תהלים מח) יפה נוף, זהו ירושלים, שהוא
 מתוק לנפש ומרפא לעצם. כְּמָה דְאֵתְ דְאָמַר (שיר השירים ד)
 נוֹפֵת תִּטּוֹפְנָה שְׁפֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יוֹפֵי שְׂבֵה נוֹף וְתַחֲפִנְחֵם
 הָיוּ. נוֹף הָיָה הַמְּשׁוּבָח מִכָּלָם, שֶׁהֵיְתָה בְּשִׁלְשׁ מֵאוֹת
 וְתִשְׁעִים וְחָמֵשׁ תַּכְּשִׁיטִין שֶׁל יוֹפֵי. וְצִיּוֹן גְּדֹלָה בְּיוֹפֵי וְהָדָר
 עַל נוֹף. דָּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה לָמָּה נִקְרָא שְׂמָה צִיּוֹן, מֵהַ הַצִּיּוֹן
 עוֹמֵד לָגַם לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ כּו'.
 וְהֵיְתָה גְדוּלָּה בְּיוֹפֵי מִנוֹף, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים מח) יָפָה

נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאֶרֶץ הִר צִיּוֹן יִרְבְּתִי צְפוֹן, שְׂכָל מִי
 שֶׁהָיָה רוֹאֵה אוֹתָהּ, הָיָה שָׂמֵחַ. דְּתַנַּיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר
 רַבִּי חִיָּיא, מֵעוֹלָם לֹא נִכְנַס אָדָם בִּירוּשָׁלַיִם וְהָיָה עֵצֵב,
 לְקַיִּים מֵהַ שֶׁנֶּאֱמַר מְשׁוֹשׁ כָּל הָאֶרֶץ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּינּוֹן שֶׁשָּׂכַב יַעֲקֹב עָלֶיהָ, נִתְיָשֵׁב דְּעֵתוֹ,
 וְנִגְלָתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה וְדַבְּרָה עִמוֹ, מֵהַ שְׁלֵא הָיָה
 קוֹדֵם לָכֵן. דָּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַד שֶׁעָמַד יַעֲקֹב בְּאוֹתוֹ מְקוֹם,
 לֹא נִגְלָתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה.

בֵּינּוֹן שֶׁרָאָה יַעֲקֹב כֶּף, יָדַע שֶׁהַמְּקוֹם גָּרָם לוֹ, וְהִקִּיץ מִשְׁנָתוֹ,
 וְנִתְיָרָא שְׂמָא דְּדָבָר אַחֲרֵי הָיָה, וַיִּשְׁכַּב בְּבִתְחִלָּה. אָמַר
 לִיָּה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, יַעֲקֹב, לֹא כֶף הוּא, אֲנִי ה' אֱלֹהֵי
 אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק. וְעוֹד הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב
 עָלֶיהָ לֶךְ אֶתְנַנְּה וּלְזֹרְעָךְ. וְלֹא אֶתְנַלְּה לְאוֹמָה אַחֲרֵת,
 בְּגִילוּי הַשְּׂכִינָה עַל הָאֶרֶץ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵהוּ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ. אֵלֶּא כְּשֵׁם
 שֶׁאַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ וְנִבְנְוָה עִמָּךְ, כֶּף זֶרְעֶךָ הַנִּבְנְוָה

תְּהִיָּה מְצוּיָה עִמָּהֶם, וְלֹא עִם אוֹמְהָ אַחֲרֶת.

ר' יַעֲקֹב פָּתַח, (ישעיה כו) יִחַן רָשָׁע בֵּל לָמַד צָדֵק. תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, וּוִי שְׁהַרְשָׁע יוֹחֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶה זָרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ הַרְשָׁע. וּמִפְּנֵי מָה יֵשׁ לָהֶם חֵן וְרַחֲמִים. מִפְּנֵי שִׁזְרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא לָמַד צָדֵק. בְּאֶרֶץ נִכְחוֹת יַעוֹל, זו יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא אֶרֶץ נִכּוּחוֹת.

מֵהוּ יַעוֹל, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אֲוִירָא דְאַרְעָא יִשְׂרָאֵל מִחֲבִים. וּמִרְמוֹז נְבוּאָה. וְזָרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ יַעוֹל הָאִוִיר וְהַנְּבוּאָה. מִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שִׁזְרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גְאוֹת ה', וְאִינָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל כֵּן יוֹחֵן רָשָׁע וַיַּעוֹל טוֹב הָאֶרֶץ וְהַנְּבוּאָה. ר"י בְּר' יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יוֹחֵן רָשָׁע, אֵלּוֹ אוֹמוֹת הָעוֹלָם שִׁישׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צָדֵק.

זֶהָר חֲדָשׁ

פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב

תָּא חֲזִי, כַּמָּה שָׁנִין יְתִיב הֵהוּא צְדִיק, דְּלֹא חָזָא לְאַבּוּהָ עֲשָׂרִין וּתְרִין שָׁנִין. הָא אִינּוֹן יְתִבּוּ בְּמַצָּרִים, עֲשָׂרִים וּתְרִין שָׁנִין, לְכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מֵאִינוֹן עֲשָׂר שַׁבָּטִין דְּזַבִּינוּ לִיה, לְפּוֹם חוֹשְׁבָנָא הוּוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂרִין שָׁנִין לְכָלְהוּ, דִּל מִינֵיהּ עֲשָׂר שָׁנִין, דְּנִכְיִתּוּ לֹזן בְּדִינָא דְלַעֲיִלָא, בְּגִין עֲשָׂר שַׁבָּטִין קְדִישִׁין דְּמִיתּוּ תַּמָּן בְּמַצָּרִים, אֲשֶׁתְּאָרוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂר,

תְּהִיָּה מְצוּיָה עִמָּהֶם, וְלֹא עִם אוֹמְהָ אַחֲרֶת.

ר' יַעֲקֹב פָּתַח, (ישעיה כו) יִחַן רָשָׁע בֵּל לָמַד צָדֵק. תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, וּוִי שְׁהַרְשָׁע יוֹחֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶה זֶרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ הַרְשָׁע. וּמִפְּנֵי מָה יֵשׁ לָהֶם חֵן וְרַחֲמִים. מִפְּנֵי שִׁזְרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא לָמַד צָדֵק. בְּאֶרֶץ נִכְחוֹת יַעוֹל, זֶה יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא אֶרֶץ נִכּוּחוֹת.

מֵהוּ יַעוֹל, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אֲוִירָא דְאַרְעָא יִשְׂרָאֵל מִחֲבִים. וּמִרְמוֹז נְבוֹאָה. וְזֶרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ יַעוֹל הָאֲוִיר וְהַנְּבוֹאָה. מִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שִׁזְרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גְּאוֹת ה', וְאֵינָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל כֵּן יוֹחֵן רָשָׁע וַיַּעוֹל טוֹב הָאֶרֶץ וְהַנְּבוֹאָה. ר"י בְּר' יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יוֹחֵן רָשָׁע, אֵלּוֹ אוֹמוֹת הָעוֹלָם שִׁישׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צָדֵק.

זֶהֲרָ חֲדָשׁ

פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב

תָּא חֲזִי, כַּמָּה שָׁנִין יְתִיב הֵהוּא צְדִיק, דְּלֹא חָזָא לְאַבּוּהָ עֲשָׂרִין וּתְרִין שָׁנִין. הָא אֵינּוֹן יְתִבּוּ בְּמַצְרַיִם, עֲשָׂרִים וּתְרִין שָׁנִין, לְכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מֵאֵינּוֹן עֲשָׂר שַׁבָּטִין דְּזַבִּינוּ לִיה, לְפּוֹם חוֹשְׁבָנָא הוּוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂרִין שָׁנִין לְכָלְהוּ, דִּל מִינֵיהּ עֲשָׂר שָׁנִין, דְּנִכְיִתּוּ לֹזן בְּדִינָא דְלַעֲיָלָא, בְּגִין עֲשָׂר שַׁבָּטִין קְדִישִׁין דְּמִיתּוּ תַּמָּן בְּמַצְרַיִם, אֲשֶׁתְּאָרוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂר,

הָדָא הוּא דְכִתִּיב רְדוּ שָׁמָּה.

תָּא חֲזִי, כִּד גְּרָמוּ חוּבִין, וְהָאִי שַׁבַּת לָא אֶתְנַטִּיר כְּדָקָא
יָאוּת, דְּכִתִּיב (ירמיה יז) וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִפְּתֵיכֶם בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת. לָא תִטְלוּן עֲלֵיכוּן מְטוּלָא דְחוּבִין, דְּהָהּ מַגִּין עֲלֵיכוּן
מִנֵּייהוּ, יוֹם הַשַּׁבָּת.

וְלֹא שָׁמְעוּ לִיהּ לְנַבִּיאָהּ, וְאִיתְעַר עֲלֵיהֶן חָרַב נּוֹקְמַת נָקָם
בְּרִית. מֵאֵן בְּרִית, דָּא שַׁבַּת, דְּכִתִּיב לְדוֹרוֹתָם בְּרִית
עוֹלָם. וּבְרִית מִלָּהּ, דְּכִתִּיב (שם יא) וּבִשְׂרָר קִדְשׁ יַעֲבֹרוּ מֵעַלְיָךְ.
וּבְרִית צַדִּיק דִּזְבִּינוּ לִיהּ.

וּכְלָא בְּחַד דִּרְגָא, שַׁבַּת, וּבְרִית מִלָּהּ, וְצַדִּיק. וְרָזָא דָא,
(עמוס ב) עַל גֵּי פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אֲרַבְעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ,
וּכְלָהוּ תְּלִי בְּמִכְרָם בְּכֶסֶף צַדִּיק. וּכְדִין שָׂרוּ לְאִשְׁתַּעֲבָדָא
שָׁבַע עַל חַטָּאתָם. וְאֶתְגֹּזַר עֲלֵיהוֹן בְּגִלוּתָא דְבָבֶל, שְׁבַעִין
שָׁנִין, בְּחוּבִין דְּשִׁמְטָה וַיּוּבַל, דְּתִלְיִין בְּשַׁבַּת הַגָּדוֹל, וְשַׁבַּת
סָתָם.

וּלְבַתֵּר אָתוּ לְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְאֶתְיִישְׁבוּ בָּהּ ת"כ שָׁנִין,
לְתַשְׁלוּם שְׁבַעִין שָׁבוּעִין, וְשְׁבַעִין שָׁנִין, עֲשָׂרָה שָׁנִין
לְכָל יוֹמָא, מֵאִינוּן דִּינְקִין מְשַׁבְּעֵי, דְּשַׁבַּת הַגָּדוֹל אוֹף הָכִי
אִיקְרִי שְׁבִיעֵי מִתָּא לְעִילָא. דְּכִלִּיל כְּאַחַד זְכוֹר וְשִׁמּוֹר.
וּלְבַתֵּר אֶתְקִימוּ ת"כ שָׁנִין בְּאַרְעָא, עַל חֵילָא דְאֹרִייתָא,
דְּהוּ מִתְעַסְקִי.

וְכַד גְּרָם חוּבָא דְשִׁנְאָת חָנָם, אֶתְעָרִי שִׁנְאָת חָנָם

דְּבַקְדָּמִיתָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית לז) וַיִּשְׁנֶאוּ
 אוֹתוֹ, לְהֵהוּא זַבְאָה. וּכְדִין יְהִיב לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיַד
 מֵאן דְּסָנִי לֹון שְׁנֵאת חָנָם. הָדָא הוּא דְכְתִיב בְּאַדוּם, (יחזקאל
 לה) יַעַן הָיוּת לָךְ אֵיבַת עוֹלָם וַתִּגַּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יַדִּי
 חָרַב.

וּכְדִין אֶתְפָּרַע מִנְיָהוּ, עַל יְדוּי מִנְיָינָא דְאֵינּוֹן שְׁנִין, דְּחָסְרוּ
 מִרְזָא דְשִׁבְעַ עַל חֲטָאֵתִיכֶם. תָּא חֲזִי, כַּד תִּמְנִי עֶשְׂרִים
 וַתִּרִין שְׁנִין שִׁבְעַ זְמָנִין, לְכָל חַד מֵאֵינּוֹן עֶשְׂרָה דְזַבִּינוּ לֵיהּ,
 הוּוּ לְהוּ אֶלְף וַחֲמִשׁ מָאָה וְאַרְבַּעִין.

לֹא עָלְתָה שְׁוַעְתָּם לְפָנָיו. אָמַר רַבִּי יַצְחָק, כַּד עָבִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דִינָא בְּפַמְלִיָּא שָׁל מַעְלָה, הֵהוּא דִינָא מֵאֵי
 הוּי. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, אַעֲבַר לְהוּ בְּהֵהוּא נְהַר דִּינּוּר, וְאַעֲבַר
 לְהוֹן מִשׁוּלְטָנְהוֹן, וּמִנִּי שׁוּלְטָנִין אַחֲרָנִין דְשָׂאָר עַמִּין. אָמַר
 לֵיהּ, וְהָא כְתִיב (תהלים קד) מִשְׁרָתִיו אֵשׁ לוֹהֵט. אָמַר לֵיהּ אֵית
 אֶשָּׁא קִשְׁיָא מֵאֶשָּׁא, וְאֵית אֶשָּׁא דְכָבִי אֶשָּׁא.

סְתָרֵי תוֹרָה

פְּתַח הֵהוּא יוּדָאי וְאַמַּר, (תהלים עג) וַאֲנִי קָרַבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב
 וְגו'. תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ אֶתְקָרִיב לְאוּרִיָּתָא דְאַקְרִי
 טוֹב, דְכְתִיב (שם קיט) טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ, כְּדִין אֶתְקָרִיב
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאַקְרִי טוֹב, דְכְתִיב (שם קמח) טוֹב ה' ^א
 לְכָל. וּכְדִין אֶתְקָרִיב לְמַהוּי זַבְאָה. כַּמְדַּבֵּר אַחַר, (ישעיה א)
 אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב, וְכַד אֵיהוּ זַבְאָה, שְׂכִינְתָא שְׂרִיָּא עֲלֵיהּ,

וְאוֹלֵיפֶת לִיה רְזִין עֵילָאִין בְּאוֹרֵייתָא. בְּגִין דְּשִׁכְנִיתָא לָא
 אֶזְדוּנָא אֶלָּא בְּטוֹב, דְּהָא צְדִיק וְצַדִּיק כְּחָדָא אֶזְלִין.
 תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, קִיִּים לִיה
 וְשִׁתִּיל עַל הִנְהוּ שִׁיתָא יוֹמִין עֵילָאִין, וְשִׁבְעָא
 דְּעֵלְיֵיהוּ, דְּבְגִינִיה דְּשִׁבְעָא דְּאִקְרִי צְדִיק, מִתְזַנִּין עֵילָאִין
 וְתַתְּאִין, וְעֵלִיה קִיִּימִין, וְבִיה מְסַתְּמִין, וְהוּא יְסוּדָא
 וְשִׁרְשָׁא דִּילְהוּן.

חָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קמח) עֵינֵי כָל אֱלִיךָ יִשְׁכְּרוּ וְגו'. עֵינֵי
 כָּל אֱלִיךָ יִשְׁכְּרוּ, לְהֵהוּא מְשַׁח רְבוּת עֲלָאָה, דְּנִגִּיד
 מְמוּחָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, לְהֵאִי כ"ל. וְכַדִּין וְאַתָּה נוֹתֵן
 לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, דְּהֵאִי כָּל כַּד אֲתַעַר לְכַלָּה, דְּאִיהִי
 בְּנִסְתַּיִשְׂרָאֵל. וְכַדִּין הוּא לְמִירְחָם עַל עֲלֵמָא, וְכוּלְהוּ עֲלֵמִין
 בְּחֵדוֹ בְּשַׁעֲשׁוּעָא.

וְכַדִּין מַה פְּתִיב, פּוֹתַח אֶת יְדֵךְ וְגו'. וְדָא רַעְנָא דְרַעְוִין,
 דְּנִחִית מְמוּחָא סְתִימָאָה, לְהֵאִי כָּל. וְכִיּוֹן דְּהֵאִי כָּל
 אֲתַבְּרַךְ, כּוּלְהוּ עֲלֵמִין אִיתְּבְּרִיכוּ, חָדָא הוּא דְכְּתִיב צְדִיק
 ה' וְגו', קְרוֹב ה' וְגו', רַעְוִין יִרְאוּ יַעֲשֶׂה וְגו'.

וְכַמָּא דְּבְרָא הֵאִי בְּעֲלֵמָא עֵילָאָה, בְּרָזָא דְשִׁמְיָה קְדִישָׁא,
 חֲבִי בְּרָא בְּעֲלֵמָא תַתְּאָה, שִׁיתָא זְכָאִי קְשׁוּמ, וְחַד
 שִׁבְעָאָה. בְּדְכְּתִיב (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה
 הָאֱלֹהִים.

וְכַד גְּרַמּוֹ חוּבִין, וְדַחוּ לְהֵהוּא כָּל דְּאִקְרִי צְדִיק מֵאַתְרֵיהּ,